

'VASALIS'

Janne Schra & Noordpool Orkest

ISVW UITGEVERS

‘VASALIS’

Janne Schra & Noordpool Orkest

Janne Schra en Noordpool Orkest spelen ‘Vasalis’
composities Reinout Douma en Janne Schra
geïnspireerd door gedichten van M. Vasalis
gedichten M. Vasalis
tekst Johan van Fessem

naar een idee van Willem de Kok

ISVW UITGEVERS
Leusden

INHOUD

I: HET PROJECT 'VASALIS'

II: GEDICHTEN

1. TIJD
2. DRANK, DE ONBEREKENBARE
3. ALS DAAR MUZIEK VOOR IS*
4. ZACHTER
5. APRIL
6. LUCHTSPIEGELING
7. ON THE BEACH AT FONTANA
8. LAAT ME VRIJ*
9. HET EZELTJE
10. KIND IN HET LICHT
11. OPPERVLAK*
12. AFSLUITDIJK
13. UITTOCHT
14. APPELBOOMPJES

**Deze gedichten van Vasalis hebben geen titel. De titels zijn die van de nummers op de cd.*

Het gedicht start met Ik droomde, dat ik langzaam leefde. Dan zou je een langzaam nummer verwachten, maar het is het snelste liedje geworden. De drummer geeft ook op elk kwartnoot een rim click op zijn snaredrum. Dat geeft direct een bepaalde beweging aan het nummer.

- Reinout Douma.

De boodschap in de tekst is voor mij: je staat stil in een soort van razernij, alles gaat razendsnel voorbij en gebeurt tegelijk. Het lijkt alsof er geen tijd meer is. Ik schreef er een instrumentaal stuk tussenin. Dat is een soort double feel met een sopraansaxofoonsolo. Het is een hectisch geheel, waar het hele orkest van alles door elkaar speelt. Daarna wordt het rustig en komt de tekst weer. Ik probeer het idee van tijd te versterken, omdat het daarvoor met een dubbel zo hoog tempo ging. Het is een stormachtig ding. Dit soort muziek op basis van beeldende gedichten spreekt me heel erg aan. - Vincent Veneman.

TIJD

Ik droomde, dat ik langzaam leefde...
langzamer dan de oudste steen.
(Het was verschrikkelijk) om mij heen
schoot alles op, schokte of beefde,
wat stil lijkt. 'k Zag de drang waarmee
de bomen zich uit de aarde wrongen
terwijl ze hees en hortend zongen;
terwijl de jaargetijden vlogen
verkleurende als regenbogen...
Ik zag de tremor van de zee,
zijn zwellen en weer haastig slinken,
zoals een grote keel kan drinken.
En dag en nacht van korte duur
vlammen en doven: flakkrend vuur.
- De wanhoop en welsprekendheid
in de gebaren van de dingen,
die anders star zijn, en hun dringen,
hun ademloze, wrede strijd...
Hoe kón ik dat niet eerder weten,
niet beter zien in vroeger tijd?]:
Hoe moet ik het weer ooit vergeten?

uit: *Parken en woestijnen* (1940)

Mijn lievelingsgedicht is Drank, de onberekenbare. Hoe sterk is het beeld van een kalme, verstandige vrouw die op een deftige borrel aan haar glaasje nipt, die onderhuids stampende beesten, snuivende paarden, ruisende bossen herbergt?! - Janne Schra

Vasalis was niet alleen een serieuze dichteres. Ze kwam ook op donkere feestjes in literaire kringen. In gedachten zie ik Gerard van het Reve met Vasalis, samen genietend van een borrel. - Reinout Douma

De manier waarop drank aan de orde komt, creëert een tegenstelling die ook in het arrangement is gevangen. Enerzijds geeft de tango een soort felheid, terwijl de meer klassieke stukken met houtblazers en strijkers een lichtvoetigheid hebben die ook in het gedicht naar voren komt: Kan ik niet meer tegen sterke drank? Heb ik al rode oren? - Jesse Passenier

DRANK, DE ONBEREKENBARE

Onder 't net en vlot gesprek,
dat mijn hoofd, met bruine hoed
met de gastheer voeren moet,
denkt mijn hele ziel: verrek!
In mijn binnenst stampen beesten,
snuiven paarden, ruisen bossen,
slangen schuiflen door de mossen,
negerstammen vieren feest.
Port of sherry... liever thee?
Ja mevrouw, of eijlijk... nee.
Spiernaakt duik ik in een meer.
Graag, een halfje... o, niet meer!

Hoe kàn ik, bij God, nog praten...
Zouden ze iets aan me merken?
Kan ik niet meer tegen sterke
drank? Heb ik al rode oren?
Als we nou die kat eens schoren
- de onvervalste poedelkat -
ijsbloemen op zijn achterplat.
Niemand weet, hoe vreeslijk wild
ik met los haar loop te rennen!
Niemand zou mij hier herkennen
als ik plotsling was gevild.
Want ze kennen slechts mijn huid,
en die nog alleen bij stukken,
o ingetogen, bruine bruid
van Tahiti, of Molukken...
In de kamer wordt het donker;
buiten dwarrelt stil en schuin
sneeuw op heel licht groene struiken.
Zó mooi is het in die tuin,
dat 'k moet staren naar het geflonker
van mijn glaasje, naast de kruiken:
à te glinsterend stuk glas...
Plotsling huil ik... op zijn jas
zaten toen ook lichte vlokken.
Vlokken sneeuw... die werden water...
Hield hij niet meer van me, later,
dat hij zomaar is vertrokken?

uit: *Parken en woestijnen* (1940)

ALS DAAR MUZIEK VOOR IS*

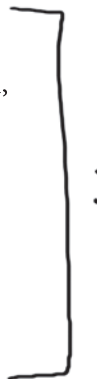
Reinout stuurde me deze compositie met piano, maar hij heeft me gevraagd om het met gitaar te arrangeren. Of het nou door de melodie, de akkoordenkeuze, de tekst of de combinatie daarvan is gekomen, ik ben er mee bezig en op een gegeven moment doet het hele orkest mee. Het begint met gitaar en daarna komen er twee dwarsfluiten die twee tertsen van elkaar spelen. Je hoort dezelfde klanken als bij de Beatles. Later hoor je de tuba, gevolgd door een heel specifiek geluid: de trompetten spelen unisono bij. Het komt een beetje van Herb Alpert, Bert Kaempfert. Zo combineer ik de dingen met elkaar. - Vincent Veneman

Als daar muziek voor is begin ik op gitaar. De cynische toon in het gedicht wil ik juist met liefde inkleuren. Daardoor is het zo vrolijk en voelt het soms een beetje wrang tegelijk. Dat contrast vind ik te gek! - Janne Schra

*De muziek en de tekst herhalen zich een aantal keer. Dat creëert een soort top100-karakter van toen. Voor mij heeft het een jaren zeventig-uitstraling. Althans, zo heb ik het geprobeerd te arrangeren. Ik ben er zeer tevreden over.
- Vincent Veneman*

*Titel Noordpool Orkest

Als daar muziek voor is, wil ik die horen:
ik wil muziek voor oude mensen, die nog krachtig zijn,
en omgeploegd met lange, diepe voren
en ongelovig. Die de wellust en de pijn
nog kennen. Die bezaten en verloren.
En als er wijsheid is, die geen vermoeidheid is,
en helderheid, die geen versterving is,
wil ik die zien, wil ik die horen.
En anders wil ik zot en troebel zijn.

uit: *Vergezichten en gezichten* (1954)

Het gedicht zegt iets over de mensheid: mensen die door elkaar heen praten of zwijgen. Het verwoordt op een heel bescheiden en subtiële manier waarnemingen over de mensheid. Het begint met een beschrijving van een stuk natuur, het strand is wel mijn vaderland, gevolgd door het iets hoopvolle of juist melancholieke toch droom ik soms. Dan volgt de refreinregel vogels zingen een voor een, niet tegelijk en luistrend naar elkaar. Het is niet heel veel, maar mij raakt het. - Reinout Douma

Ik vind het vooral heel actueel, met de boodschap dat mensen niet zo door elkaar heen moeten tetteren in de politiek en op social media, maar meer naar elkaar moeten luisteren. - Janne Schra

In de intro zit iets vernuftigs, waardoor de luisteraar misschien niet begrijpt wat ik doe. Het heeft ook te maken met het arrangement in het refrein. Omdat ik in c-mineur begin en daar iets melodisch mee doe, kom ik in a-mineur terecht. Dan kan Janne in a-mineur gaan zingen, hetgeen beter past dan het hogere c-mineur. - Reinout Douma

ZACHTER

Het strand is wel mijn vaderland,
de zee synchroniseert nog monotoon
stromen van tegenstrijdigheden.
Toch droom ik soms, dat er een hoge boom
zou staan waaronder ik mij neer kon leggen,
een boom, die breed geloverd in terrassen
van takken vogels bergen zou.

Vogels, die zingen een voor een,):
niet tegelijk, en luistrend naar elkaar.
Soms droom ik dat: wanneer ik bang
ben voor de nimmer bange meeuwen
die vrij zijn, maar nooit blij
en die niet zingen, maar òf zwijgen
òf schreeuwen.

Vogels...

uit: *Vergezichten en gezichten* (1954)

Met 'VASALIS' brengen Noordpool Orkest en zangeres Janne Schra verschillende werelden samen. De gedichten en brieven van één van Nederlands grootste dichtersvrouwen vormen de inspiratie voor nieuwe songs en composities.

M. Vasalis - pseudoniem van Margaretha Droogleever Fortuyn-Leenmans - schreef legendarische gedichten als 'Tijd', 'Afsluitdijk' en 'Drank, de onberekenbare'. De gedichten zijn de rode draad in een poëtisch album met invloeden van pop, jazz en soul. Dit boek en deze cd creëren een sfeer om niet te vergeten.

ISBN 978-94-92538-14-7

9 789492 538147 >